

«villa *Armentaria* --- villa *Columbi* --- *Suerana*, Villa Dalmalia ---» (*MarcaH.*, c. 907.21f.); 1116: Santi Stephano de *Villacolumbo*, donat pel bisbe a la Canònica de Girona (Mons. xvii, 43); 1316: *Villa Columbo* (*Esp. Sagr.* XLIV, 308); 1362: id. (*Llibre Verd*, 5 Alsius, *Nom.*, 232); 1691: id. (Mons. I. c.).

ETIM. Com ja va veure Balari (*Orig.* 67) es tracta de VILLA COLŪMBI 'mas de Columbus', NP romà i romànic antic, encara que menys freqüent que el seu femení COLUMBA, freqüent en inscrrs. hispàniques (10 *TbLL* Supl. II, 538), i Aebischer (*Onom.* 11; *Top.* 13.14). Però el que no veig explicat per ningú, tot i ser evident, és que la *u* és deguda per la metafonia causada a la -ŭ- per la -i del genitiu.

VILADAMAT

Poble de l'alt Empordà, 6 k. a l'O. de L'Escala.

PRON. *biladāmāt* a l'Armentera (Casac. 1920), a 20 L'Escala, Llançà i Torroella de Fluvià (1931ss., Ll. 29, 200, XIII, 109b15).

MENC. ANT. 1060: *Villa Amati* (Balari, *Orig.* 18; *BABL* II, 407); 1316: «locus de villa *Matbo*» redempció del bovatge al Comte d'Empúries (*Esp. Sagr.* XLIV, 25 307); 1362: «territorium de villa *Villademato*» segons Alsius (*Nom.* 32), fent constar que aquest any no consta encara en la llista del *Llibre Verd*: degué ser paròquia d'erecció tardana i població de creixença més aviat moderna, ço que ja lliga amb la construcció per mitjà de preposició i no de genitiu. El NP AMATUS es troba ja en inscr. de la Lugdunensis, la Bètica etc., i en docs. cat. en b. ll. (a. 1000: es cita a St. Cugat. Aebischer, *Onom.* p. 10). El fet de no anar en genitiu ens dissuadeix de pensar en el NP pre- 35 romà AMBATUS de les inscrrs. hispàniques i renanes (Weisgeber, *RbGC*).

VILADOMIU

Localitat del Berguedà, en el te. de Gironella, modernament s'ha convertit en una de les colònies fabrils de la ribera del Llobregat, si bé la vida pròspera de l'empresa conduí a traslladar la major part de l'edificació a un lloc diferent, no gaire llunyà, en restà part a l'emplaçament antic. L'ampliat, en el paratge que es deia Plana de Sant Marc (*NCEC*), prengué el nom de «Viladomiu Nova» o simplement *biladumiu* (Casac. 1920) a Borredà; mentre que de l'altre se'n digué *Viladomiu Vella*, o popularment *kal biladumiu* 50 *béj* (oït a Castell d'Alareny, xxxviii, 125.7). Allí hi havia hagut la vileta o vella possessió senyorial d'on sortí el nom.

No dubto que era d'allí el senyor, En «Bernard de Villadomiz» que figura en un doc. de R. Berenguer

III p.p. el *Liber Feud. Maior* n. 832 (II, p. 317), que segons R. Abadal s'ha de datar de c. 1112. Deu venir de VILLA DOMITII. Encara que el NP romà (de la família de *Domare*, *Domitus*) tenia I, la -I del genitiu hi produeix metafonia.

Del mateix origen deuen ser uns NLL occitans. A l'Aude una local. desapareguda dins el te. de Villemoustaussou duia el nom de *Villa Domiz* l'a. 1208. V. *Domit* 1544; V. *Domus*, 1269; un poc alterat per errors de còpia com *Villa Domini* 1118: -it, -mir, -ma(s) el 1262, i sens dubte amb lletres finals il·legibles: *Villadoun* 1279 (Sabarthès). Una altra a l'Aude. Un village al Cantal, agr. a Chauvignac: *Villa Domiscum* S. XII que després del S. XVI se simplificà 15 en *Domys*, *Doumitz*, *Doumy* (1549, 1633, 1743 etc.), avui *Doumis* i amb un homònim, *Doumis*, 1778: domaine ruiné, te. Chaussenac (Amé, *Di. Top.*).

Té un nom semblant el llogaret *Sant Domí* a Segarra agr. de Freixenet, ja antic *Sendomí*, en un doc. de 1150 (MiretS., *Templ.* 300). Com que ara no apareixen les altres dades que tenia no puc descartar altres conjectures etimològiques que havia fet. Però també és versemblant que vingui de VILLA SANCTI DOMITII, amb un tractament mig-savi (nom eclesiàstic), semblant al del cat. ant. *serviy* 'servei' SERVITIUM.

VILAFANT

Poble i municipi de l'Alt Empordà, situat al SO. de Figueres.

PRON. *MOD. bilafān*, oït a Figueres per Casacuberta (c. 1920).

DOC. ANT. 1017: in villa *Fedanti* (*MarcaH.*, 999); 1020: *Villa Fedancio* (Mons. x, 261); 1151: *Villafedantb* (Mons. xv, 370); 1182: *Villafedant* (*BABL* IV, 243); 1359: *Vilafant* (*CoDoACA* XII, 96); 1362: parrochia Sti. Cipriani de *Villa fedanto* (Alsius, *Nom.* 233); 1379: *Villa fedanti* (Alsius, *Nom.* 233)

40 **ETIM.** Prové del ll. VILLA FIDANTI. FIDANTI és el genitiu arcaic del NP llatí FIDANTIUS (cf. Aebischer, *Top.* 15). Trobem documentat aquest NP: 833: *Signum Fedanti* (Abadal, *Pallars i Rib.*, doc. 9); S. XI: *terra Fedanti* (*ib.*, doc. 321); 1043: *Fedanzo* (*BABL* VII, 427). Més que derivat de FIDARE 'fiar' aquest NP sembla haver-se format amb la família de FIDIUS, FIDENUS, FIDUBIUS (Schulze 475, 537, 476) amb l'infix de *Amantius* (Schulze 121), *Abundantius*. J.F.C.

Vilafortuny, V. *Fortuny*

VILAJOAN

Poblet empordanès agre. a Garrigàs.

PRON. *bilajuán* (visita de 1989): són poques ca-